

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський державний університет фізичної культури
Кафедра гуманітарних дисциплін

ПРАВознавство

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
напряму 6.140103 – туризм

(Шифр за ОПП _____)

Львів
2015 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський державний університет фізичної культури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Ващишин Марія Ярославівна** канд.юрид. наук,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін

Програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін

Протокол №10 від 31. 08. 2015 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Полянський О. А.

Схвалено засіданнями вченої ради ф-ту спорту

Голова _____ доц.Холявка В.З.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Правознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму 6.140103 – туризм

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади держави та права, право як система правових норм, загальні закономірності функціонування системи права України.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна тісно пов'язана з політологією, філософією.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів :
Основи теорії держави та права; система права України

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Правознавство» є виявлення і розкриття основних проблем з теорії держави та права, характеристика базових юридичних категорій, розгляд особливостей основних галузей права України

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Правознавство» є:

1. Характеристика форм та механізму функціонування держави
2. Аналіз основних проблем функціонування системи права
2. Формування розуміння правового статусу громадян України
3. Ознайомлення з основними нормативно-правовими актами, що є джерелами основних галузей права України

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

1. Визначення та ознаки держави
2. Форму держави Україна
3. Сутність та особливості права як системи правових норм
4. Що таке норма права та її структура
5. Основні трактування базових юридичних категорій
6. Види та особливості основних галузей права
7. Структуру та зміст Конституції України
8. Правовий статус громадян України
9. Предмет правового регулювання основних галузей права України

вміти:

1. Оцінювати юридичні факти.
2. Розрізняти види юридичної відповідальності.
3. Використовувати знання про норми права у своїй професійній діяльності

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 години / 3 кредити ECTS

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи теорії держави та права; Конституційне право України
Теми та зміст лекційних занять

Тема 1. Основи теорії держави

Основні теорії походження держави. Поняття та ознаки держави. Функції держави. Форма держави: державне правління, державний устрій, державний режим. Державний

апарат та механізм держави. Правова держава та громадянське суспільство.

Тема 2. Основи теорії права

Право як особливий вид соціальних норм. Поняття та ознаки суб'єктивного та об'єктивного права. Джерела права. Система права. Поняття та структура правовідносин. Юридичні факти. Поняття правопорушення. Юридична відповідальність.

Тема 3. Основи конституційного права

Поняття конституційного права України. Система конституційного права. Конституція України – Основний Закон. Ознаки та властивості Конституції України. Внесення змін до Конституції України. Загальні засади конституційного ладу України.

Тема 4. Правовий статус людини і громадянина.

Поняття та види правового статусу громадян. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина. Класифікація прав, свобод та обов'язків людини та громадянина. Громадянство України. Підстави та умови набуття громадянства України. Припинення громадянства України.

Тема 5. Виборче право в Україні. Органи державної влади та місцевого самоврядування.

Вибори, референдум. Загальна характеристика системи органів державної влади. Верховна Рада України. Кабінет Міністрів України. Президент України.. Територіальний устрій України. Місцеве самоврядування в Україні.

Змістовий модуль 2. Галузі приватного та соціального права України

Теми та зміст лекційних занять

Тема 6. Основи цивільного права

Поняття та система цивільного права України. Джерела цивільного права України. Цивільно-правові відносини. Суб'єкти цивільно-правових відносин. Фізичні особи. Юридичні особи. Об'єкти цивільних прав. Правочини. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності. Загальні положення про зобов'язання. Цивільно-правові договори. Спадкування за законом та за заповітом.

Тема 7. Основи сімейного права

Поняття сімейного права України. Джерела сімейного права України. Сім'я. Регулювання сімейних відносин. Шлюб. Права та обов'язки подружжя. Права та обов'язки матері, батька і дитини. Усиновлення. Опіка та піклування над дітьми. Позбавлення батьківських прав.

Тема 8. Основи трудового права

Поняття трудового права. Джерела трудового права. Колективні договори та угоди. Трудовий договір. Укладення та розірвання трудового договору. Робочий час та час відпочинку. Особливості праці окремих категорій працівників. Трудова дисципліна. Охорона праці. Індивідуальні і колективні трудові спори.

Тема 9. Основи земельного права

Поняття і система земельного права. Категорії земель та їх правовий режим. Форми власності на землю. Обмежені речові права на землю. Набуття і реалізація права на землю. Приватизація земель. Гарантії прав на землю. Охорона земель. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Тема 10. Основи екологічного права

Поняття екологічного права України. Джерела екологічного права України. Регулювання екологічних відносин. Екологічні права та обов'язки. Екологічна безпека. Правове регулювання формування національної екологічної мережі. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Змістовий модуль 3. Галузі публічного права України

Теми та зміст лекційних занять

Тема 11. Основи адміністративного права України

Поняття адміністративного права. Джерела адміністративного права. Поняття та принципи державного управління в Україні. Поняття, система та функції органів публічної адміністрації. Державна служба в Україні. Адміністративне судочинство. Поняття і види адміністративних правопорушень. Поняття адміністративної відповідальності та види адміністративних стягнень.

Тема 12. Основи фінансового права

Поняття фінансового права України. Система фінансового права. Джерела фінансового права України. Державний бюджет. Бюджетний процес. Податкове право. Податковий кодекс. Фінансово-правові основи банківської діяльності. Кредитні установи.

Тема 13. Основи кримінального права

Поняття та система кримінального права України. Кримінальний кодекс України. Поняття злочину. Види та стадії вчинення злочину. Склад злочину. Суб'єкт злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Покарання і його види. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Тема 14. Правоохоронна, судова і правозахисна діяльність.

Правоохоронна діяльність. Правоохоронні органи. Види правоохоронних органів. Правосуддя та судова система. Судоустрій. Конституційний Суд України. Правозахисна діяльність.

Теми та зміст семінарських занять

Тема 1. Основи теорії держави

1. Основні теорії походження держави.
2. Поняття та ознаки держави..
3. Функції держави.
4. Форма держави.
5. Механізм та апарат держави.
6. Правова держава і громадянське суспільство.

Рекомендована література:

1. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2007. – 412 с.
2. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
3. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посіб. Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.

4. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 520 с.

Тема 2. Основи теорії права

1. Поняття та ознаки суб'єктивного та об'єктивного права.
2. Правова норма: поняття, ознаки, види.
3. Джерела права.
4. Правовідносини та юридичні факти.
5. Правопорушення та юридична відповідальність.

Рекомендована література:

1. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2007. – 412 с.
2. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
3. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посіб. Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.
4. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 520 с.

Тема 3. Основи конституційного права

1. Конституційне право – провідна галузь національного права України.
2. Конституція України: ознаки, структура, значення.
3. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина. Громадянство України.
5. Внесення змін до Конституції України.

Рекомендована література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 3. – ст. 65 (з наступними змінами).
3. Погорілко В.Ф. Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник. – К.: Правова єдність, 2010. – 432 с.
4. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
5. Чушенко В. І., Заяць І. Я. Конституційне право України: Підруч. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре" 2007. - 488 с.

Тема 4. Виборче право в Україні. Органи державної влади та місцевого самоврядування.

1. Виборче право та виборчі системи.
2. Референдум.
2. Територіальний устрій України.
3. Місцеве самоврядування в Україні.
4. Загальна характеристика органів державної влади в Україні.
5. Верховна Рада України.
6. Президент України.
7. Кабінет Міністрів України.
8. Судоустрій в Україні.

Рекомендована література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. – Відомості Верховної

- Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 9. – ст. 58 (з наступними змінами).
  3. Погорілко В.Ф. Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник. – К.: Правова єдність, 2010. – 432 с.
  4. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
  5. Чушенко В. І., Заяць І. Я. Конституційне право України: Підруч. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре" 2007. - 488 с.

Тема 5. Основи цивільного права

1. Цивільне право України: поняття і система.
2. Джерела цивільного права України.
3. Цивільно-правові відносини, їх виникнення, зміна та припинення.
4. Суб'єкти цивільно-правових відносин.
6. Об'єкти цивільно-правових відносин.
7. Правочини.
8. Право власності та інші речові права.
9. Загальні положення про зобов'язання.
10. Цивільно-правові договори.
11. Спадкування. Черги спадкоємців за законом. Форма заповіту.

Рекомендована література:

1. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – ст. 356 (з наступними змінами).
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. / За ред. В.М. Коссака. – К: Істина, 2008. – 992 с.
3. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
4. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: у 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид. 2-ге, доп. і перероб. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре». – 2006. – Т. 2. Особлива частина. – 520 с.
5. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т. І. Бегова та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасиво-Фатєєвої, В. Л. Яроцького – Х. : Право. – 2011. – Т. 2. – 816 с.

Тема 6. Основи трудового права

1. Поняття трудового права та його джерела.
2. Поняття та зміст колективного договору.
3. Сторони, зміст та види трудового договору.
4. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку.
5. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність.
6. Індивідуальні і колективні трудові спори.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – ст. 4 (з наступними змінами).
2. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01 липня 1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – ст. 361 (з наступними змінами).
3. Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. №108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – ст. 121 (з наступними змінами).

4. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (з наступними змінами) // zakon.rada.gov.ua.
5. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
6. Трудове право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. — 544 с.

Тема 7. Основи адміністративного права України

1. Поняття адміністративного права.
2. Джерела адміністративного права.
3. Поняття та принципи державного управління в Україні.
4. Адміністративне судочинство.
5. Поняття і види адміністративних правопорушень та відповідальність за них.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №. 9. – ст. 58 (з наступними змінами).
2. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – ст. 190 (з наступними змінами).
3. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – ст. 385.
4. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – ст. 446 (з наступними змінами).
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – ст. 1122 (з наступними змінами).
6. Алфьоров С.М., Вашенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.
7. Адміністративне право: Навч. пос. / О.І. Остапенко, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кісіль. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 536 с.
8. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). — К.: Видавництво «Юридична думка», 2004.- 584 с.
9. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.

Тема 8. Основи кримінального права

1. Поняття та система кримінального права.
2. Кримінальний кодекс України.
3. Поняття, ознаки і види злочину. Стадії вчинення злочину.
4. Співучасть у злочині.
5. Кримінальне покарання. Поняття та види.
6. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.

Рекомендована література:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – ст. 131 (з наступними змінами).
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина. Навч. посіб. 2-ге вид.

- перероб. та доп. Станом на вересень 2011 р. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 320 с.
3. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., перероб. і допов. – Х.: Право, 2010. — 472 с.
  4. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.

Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Основи теорії держави

1. Юридична сутність держави і права.
2. Механізм та апарат держави.
3. Форми сучасних держав.
4. Політична система суспільства.

Тема 2. Основи теорії права

1. Правові відносини та їх структура.
2. Юридичні факти.
3. Правосвідомість.
4. Правотворчість.

Тема 3. Основи конституційного права

1. Історичні передумови розвитку конституційного права України.
2. Громадянство України.
3. Конституційні права, свободи та обов'язки людини та громадянина.
4. Територіальний устрій України.
5. Загальна характеристика системи органів державної влади.
6. Внесення змін і введення в дію Конституції України.

Тема 4. Основи цивільного права

1. Цивільний кодекс України.
2. Цивільно-правові відносини, їх виникнення, зміна та припинення.
3. Суб'єкти та об'єкти цивільно-правових відносин.
4. Фізична особа, як суб'єкт цивільних правовідносин.
5. Цивільна дієздатність та правоздатність.
6. Порядок виникнення та припинення діяльності юридичних осіб.
7. Поняття і види правочинів.

Тема 5. Основи трудового права

1. Трудовий договір як основний інститут трудового права.
2. Поняття та зміст колективного договору.
3. Особливості праці неповнолітніх.
5. Трудова дисципліна.

Тема 6. Основи земельного права

1. Поняття і принципи земельного права.
2. Категорії земель, їх розмежування.
3. Набуття і реалізація права на землю.
4. Гарантії прав на землю.

Тема 7. Основи адміністративного права України

1. Поняття державного управління.
2. Державна служба.
3. Поняття і види адміністративних правопорушень.
4. Склад адміністративного правопорушення.
5. Адміністративне судочинство.

Тема 8. Основи кримінального права

1. Поняття і ознаки злочину.
2. Склад злочину.
3. Обставини що виключають суспільну небезпеку діяння.
4. Види кримінальних покарань.
5. Звільнення від кримінальної відповідальності.

Теми рефератів

Тема 1. Основи теорії держави

1. Теорії походження держав.
2. Теорії сучасних держав.
3. Правова держава.
4. Громадянське суспільство.
5. Класифікація функцій держави.

Література:

1. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2007. – 412 с.
2. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
3. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посіб. Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.
4. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 520 с.

Тема 2. Основи теорії права

1. Правовий статус особи.
2. Суб'єкти правових відносин.
3. Юридичні факти: дії і події.
4. Система права України.
5. Правопорушення та юридична відповідальність.

Література:

1. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2007. – 412 с.
2. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
3. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посіб. Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.
4. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 520 с.

Тема 3. Основи конституційного права

1. Порядок прийняття і внесення змін до Конституції України.
2. Конституційні обов'язки громадян України.
3. Виборче право.
4. Вибори: поняття та види.
5. Всеукраїнський та місцеві референдуми.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141 (з наступними змінами).
2. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 3. – ст. 65 (з наступними змінами).
3. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 9. – ст. 58 (з наступними змінами).
4. Погорілко В.Ф. Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник. – К.: Правова єдність, 2010. – 432 с.
5. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
6. Чушенко В. І., Заяць І. Я. Конституційне право України: Підруч. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре" 2007. - 488 с.

Тема 4. Основи цивільного права

1. Зобов'язальне право.
2. Цивільно-правові договори.
3. Спадкування за законом.
4. Спадкування за заповітом.
5. Зміст права власності.
6. Право інтелектуальної власності.

Література:

1. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – ст. 356 (з наступними змінами).
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. / За ред. В.М. Коссака. – К: Істина, 2008. – 992 с.
3. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
4. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: у 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид. 2-ге, доп. і перероб. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре». – 2006. – Т. 2. Особлива частина. – 520 с.
5. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т. І. Бегова та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького – Х. : Право. – 2011. – Т. 2. – 816 с.

Тема 5. Основи трудового права

1. Функції трудового права.
2. Трудовий договір: зміст і форма.
3. Колективні договори та угоди.
4. Дисциплінарна відповідальність в трудовому праві.
5. Порядок вирішення трудових спорів.

Література:

1. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – ст. 4 (з наступними змінами).

2. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01 липня 1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – ст. 361 (з наступними змінами).
3. Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. №108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – ст. 121 (з наступними змінами).
4. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (з наступними змінами) // zakon.rada.gov.ua.
5. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
6. Трудове право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. — 544 с.

Тема 6. Основи земельного права

1. Землі як об'єкт правового регулювання.
2. Право приватної власності на землю.
3. Землі сільськогосподарського призначення.
4. Земельний сервітут.
5. Правова охорона земель.

Література:

1. Закон України «Про оренду землі» від 06 жовтня 1998 р. № 161-XIV// Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46-47. – ст. 280 (з наступними змінами).
2. Земельний Кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – ст. 27 (з наступними змінами).
3. Земельне право України: Підручник / М. В. Шульга, Г. В. Анісімова, Н. О. Багай, А. П. Гетьман та ін.; — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 368 с.
4. Землі сільськогосподарського призначення :права громадян України. – Львів, ПАІС, 2005. – 368 с.
5. Мірошниченко А.М. Земельне право України: Підручник. – 2-ге видання, допов. і перероб. – К.: Алерга; ЦУП, 2011. – 678 с.
6. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.

Тема 7. Основи адміністративного права України

1. Джерела адміністративного права.
2. Суб'єкти адміністративного права.
3. Правовий статус державних службовців.
  1. Кабінет Міністрів України.
  2. Адміністративне судочинство.
  3. Кодекс про адміністративні правопорушення.

Література :

1. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 9. – ст. 58 (з наступними змінами).
2. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – ст. 190 (з наступними змінами).
3. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – ст. 385.
4. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – ст. 446 (з наступними змінами).

- змiнами).
5. Кодекс України про адмiнiстративнi правопорушення вiд 7 грудня 1984 р. № 8073-Х // Вiдомостi Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – ст. 1122 (з наступними змiнами).
  6. Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купiн А.П. Адмiнiстративне право. Загальна частина. Навч. посiбник. – К.: Центр учбової лiтератури, 2011. – 216 с.
  7. Адмiнiстративне право: Навч. пос. / О.І. Остапенко, З.Р. Кiсiль, М.В. Ковалiв, Р.В. Кiсiль. – К.: Всеукраїнська асоцiацiя видавцiв «Правова єднiсть», 2008. – 536 с.
  8. Адмiнiстративне право України. Академiчний курс: Пiдруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегiя: В. Б. Авер'янов (голова). — К.: Видавництво «Юридична думка», 2004.- 584 с.
  9. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. i перероб. – Львiв: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.

Тема 8. Основи кримiнального права

1. Поняття, ознаки i склад злочину.
2. Вина та її форми.
3. Спiвучасть у вчиненнi злочину.
4. Стадiї вчинення злочину.
5. Покарання, види покарань за Кримiнальним кодексом України.

Лiтература:

1. Кримiнальний кодекс України вiд 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Вiдомостi Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – ст. 131 (з наступними змiнами).
2. Вереша Р.В. Кримiнальне право України. Загальна частина. Навч. посiб. 2-ге вид. перероб. та доп. Станом на вересень 2011 р. – К.: Центр учбової лiтератури, 2012. – 320 с.
3. Кримiнальне право України: Загальна частина: Пiдручник / Ю. В. Баулiн, В. І. Борисов, В. І. Тютюгiн та iн.; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тацiя. – 4-те вид., перероб. i допов. – Х.: Право, 2010. — 472 с.
4. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. i перероб. – Львiв: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.

3. Рекомендована лiтература

1. Конституцiя України вiд 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. – Вiдомостi Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Земельний Кодекс України вiд 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Вiдомостi Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – ст. 27 (з наступними змiнами).
3. Кодекс адмiнiстративного судочинства України вiд 06 липня 2005 р. № 2747-IV // Вiдомостi Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – ст. 446 (з наступними змiнами).
4. Кодекс законiв про працю України вiд 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (з наступними змiнами) // zakon.rada.gov.ua.
5. Кодекс України про адмiнiстративнi правопорушення вiд 7 грудня 1984 р. № 8073-Х // Вiдомостi Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – ст. 1122 (з наступними змiнами).
6. Кримiнальний кодекс України вiд 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Вiдомостi Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – ст. 131 (з наступними змiнами).
7. Сiмейний Кодекс України вiд 10 сiчня 2002 р. № 2947-III // Вiдомостi Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – ст. 135 (з наступними змiнами).

8. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – ст. 356 (з наступними змінами).
9. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – ст. 4 (з наступними змінами).
10. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 3. – ст. 65 (з наступними змінами).
11. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 9. – ст. 58 (з наступними змінами).
12. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01 липня 1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – ст. 361 (з наступними змінами).
13. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – ст. 190 (з наступними змінами).
14. Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. №108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – ст. 121 (з наступними змінами).
15. Закон України «Про оренду землі» від 06 жовтня 1998 р. № 161-XIV// Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46-47. – ст. 280 (з наступними змінами).
16. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – ст. 385.
17. Земельне право України: Підручник / М. В. Шульга, Г. В. Анісімова, Н. О. Багай, А. П. Гетьман та ін.; — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 368 с.
18. Землі сільськогосподарського призначення :права громадян України. – Львів, ПАІС, 2005. – 368 с.
19. Адміністративне право України // Підручник для юридичних вузів і факультетів / Ю.П. Битяк, В.В. Богуцький, В.М. Гаращук та ін.); За ред. Ю.П. Битяка. – Харків. – Право. - 2001.
20. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). — К.: Видавництво «Юридична думка», 2004.- 584 с.
21. Адміністративне право: Навч. пос. / О.І. Остапенко, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кісіль. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 536 с.
22. Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.
23. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина. Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. Станом на вересень 2011 р. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 320 с.
24. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., перероб. і допов. – Х.: Право, 2010. — 472 с.
25. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2007. – 412 с.
26. Мірошниченко А.М. Земельне право України: Підручник. – 2-ге видання, допов. і перероб. – К.: Алерга; ЦУП, 2011. – 678 с.
27. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. / За ред. В.М. Коссака. – К.: Істина, 2008. – 992 с.
28. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
29. Погорілко В.Ф. Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник. – К.: Правова єдність, 2010. – 432 с.
30. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посіб. Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.

31. Сімейне право України: Підручник / Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. – К.: Юрінком Інтер, 2006. — 264 с.
32. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 520 с.
33. Трудове право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. — 544 с.
34. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: у 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид. 2-ге, доп. і перероб. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре». – 2006. – Т. 2. Особлива частина. – 520 с.
35. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т. І. Бегова та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького – Х. : Право. – 2011. – Т. 2. – 816 с.
36. Чушенко В. І., Заяць І. Я. Конституційне право України: Підруч. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре" 2007. - 488 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання : залік

- 5. Засоби діагностики успішності навчання: поточний контроль, модульні контрольні роботи.**